

ASHTAVAKRA'S ZANG

Inleiding

Het woord "gita" betekent "lied". Er zijn vele gita's; enkele van de mooiste komen voor in de klassieke werken Yoga Vasishtha en Shrimad Bhagavatam. Voor de grote rishi's is de Bhagavad Gita, opgenomen in de Mahabharata, onovertroffen.

De Ashtavakra Gita is in het Westen niet zo bekend; zij geeft uitdrukking aan de hoogste leer der Upanishaden en belichaamt het filosofisch gedachtengoed van de wijzen Yajnavalkya en Varmadeva. Het lied geeft geen uiteenzetting van de waarheid door middel van logisch redeneren; het beschrijft de zegen die een verlichte heilige ervaart.

Wie het wezen van Vedanta niet heeft begrepen en zich nog steeds gedisciplineerd traint in zelfbeheersing, zal dit werk waarschijnlijk niet ten volle op zijn waarde kunnen schatten; maar voor de leerling die verder gaat, wordt de waarheid hier onthuld op een eenvoudige, radicale manier.

Elk vers is een meditatietekst. Het magisch karakter waarvan dit hele werk doordrongen is, verheft en vervoert de geest: het vergunt ons een blik in het transcendente.

De specifieke school van Advaita Vedanta die in deze gita naar voren treedt, draagt de naam Ajatavada; zij gaat uit van het principe dat het universum in absolute zin nooit geschapen

werd. Dit is de meest metafysische verklaring van de wereld, van God en van het absolute.

De zoeker, wiens geest zich spiegelt en laaft aan de grote gedachten die in dit gedicht zo lyrisch tot uitdrukking komen, verwerft een intuïtief zicht op de waarheid. Dit is het vertrouwde pad naar bevrijding.

Het is ondergetekende gebleken dat deze gita een favoriete tekst is bij de mahatma's (meesters) van het Himalaya-gebied.

Hari Prasad Shastri
(verzorger van de Engelse vertaling)

Oorspronkelijke Nederlandse vertaling door Ad van Dun: 1995.

Deze herziene versie: augustus 2013

1 E HOOFDSTUK

Janaka sprak:

Heer, zeg me,
hoe vind ik inzicht in de waarheid
en hoe bevrijding,
kracht om te onthechten?

Ashtavakra sprak:

Vriend,
is jouw levensdoel bevrijding
mijd dan al wat zinnen roert
en koester onbaatzuchtigheid,
eenvoud, mededogen,
gemoedsrust en oprechtheid.

Jij bent niet aarde,
water, vuur, lucht of ether;
weet, jij bent het ene zelf,
getuige van dit alles
en in niets eraan verwant -
dit is de weg naar vrijheid.

Vereenzelvig niets met vorm
en vestig jouw gewaarzijnsrust,
je zult je innerlijk verheugen,
blijvend vredig,
van waan bevrijd.

Jij behoort niet tot een klasse,
noch kenmerkt jou een stadium;
niet zichtbaar voor de zinnen
ben jij enkel getuige:
voor eeuwig ongebonden, ongevormd -
verheug je!

Jij aldoordringend wezen,
goed en kwaad, plezier en pijn:
alles werking van de geest,
jouw zelf hangt er niet mee samen;
dader noch slachtoffer
ben jij wezenlijk vrij.

Aan alles geef jij zelf betekenis:
daarin ligt jouw vrijheid;
plaats uiterlijkheden boven zelf
en je scheidt een schijngevang.

Het ego van "Ik ben de dader"
is een grote zwarte gifslang,
het inzicht "Dader ben ik niet"
is het werkzaam serum;
dit erkennen schenkt gemoedsrust.

Het duister woud van onbegrip
brengt lijden;
laat er vlammen laaien van "Ik ben
het ene, eeuwig puur bewustzijn."
Jij bent dit ene bewustzijn:

opperste gelijkmoedigheid
waarin de wereld zich vertoont als beeld,
zoals een koord voor slang speelt;
verheug je,
dit is wat jij werkelijk bent!

Wie zich los acht
raakt bevrijd,
wie zich vast acht
blijft gebonden;
"Men wordt wat men denkt",
zo luidt een waar gezegde.

Het zelf is getuige,
aldoordringend en volmaakt,
open, enkelvoudig zijn,
zonder functie, niet getekend,
geheel voldaan tot rust gekomen;
"Wereld" spreekt men blindelings.

Wees onophoudelijk bewust
van onveranderlijk gewaarzijn,
het zelf van niet-twee;
zoek binnen noch buiten
naar samenhang in zelf en niet-zelf,
persoonlijkheid vergeet je maar.

Broeder,
begrenzing van het lichaam
heeft je lang genoeg beklemd,

verbreek die ban
met het gewaarzijszwaard
en geluk zal heersen.

Je bent volkomen onafhankelijk,
niets hoeft er te gebeuren,
alle wijsheid draag je in je
en niets kom je tekort;
je bindt je slechts door meditatie
te richten op bevrijding.

Het universum is van jou doordrongen
zoals het tevens jou doordringt;
luister, van nature ben jij
onvoorwaardelijk gewaar,
elk ander zicht beknelt je hart.

Vrij van werking,
ongemoeid en kalm,
zonder vorm of afmeting,
onverstoortbaar grenzeloze geest:
wees enkel bewustzijn.

Weet,
al wat vorm heeft is onwerkelijk,
slechts het vormloze is duurzaam;
dit weten ontkracht nieuwe wording.

In en om weerspiegeling
bevindt zich steeds de spiegel;

zo huist ook in en om het lichaam
steeds de hoogste macht.

Zoals de meest verfijnde wasem
in en om de kruik dringt,
zo herbergt elk verschijnsel
het aldoordringend, eeuwig wezen.

2E HOOFDSTUK

Janaka sprak:

Heerlijk,
klaar ben ik en onbezoedeld,
puur weten,
vrij van alle stof;
wat ben ik blind geweest.

Zoals ik met mijn licht
dit lichaam kenbaar maak,
zo openbaar ik
heel het universum:
ofwel ik schep het nu,
ofwel het bestaat niet eens.

Nu zich tezamen met mijn lichaam
het grote universum oplost,
openbaart zich het hoogste zelf,
beschikbaar dankzij oefening.

Zoals golven, schuim en druppels
niet verschillen van het water,
zo blijkt in licht van inzicht
het universum niets dan zelf.

Zoals een doek bij onderzoek
niets dan draad vertoont,
zo blijkt heelal bij onderzoek

niets anders dan ik zelf.

Zoals het sap van suikerriet
de suikerkwaliteit bepaalt,
zo kleurt mijn zelf het universum
dat in verschijningsvorm ik schep.

Werelden verschijnen
voor wie zelfaard miskent,
wordt zelfaard eenmaal erkend
dan verdwijnt gedwee de wereld;
gebrek aan kennis omtrent koord
schept slangebeeld,
besef ervan
beëindigt dit verschijnsel.

Mijn ware aard is helderheid,
enkel lichtwerking;
waarlijk, dit zelflicht
schept elk bestaan.

Wonderlijk hoe heel de wereld
illusoir in mij ontstaat:
zilverglans in paarlemoer,
slangelijf in hennepkoord,
waterplas in zonnegloed.

Uit mij komt de wereld voort,
in mij leeft zij ook
en lost weer op,

zoals kruiken klei zijn,
golven water,
armband goud.

Schitterend ben ik,
eerbied voor dit zelf
dat geen bederf kent;
als heel de wereld wordt vernietigd,
van Brahma tot het kleinste blad,
gaat dit hier niet verloren.

Schitterend ben ik,
eerbied voor dit zelf
dat Een is,
ondanks lijf en levensfunctie;
komend noch vertrekkend
verblijf ik in mijzelf
en doordring het universum.

Schitterend ben ik,
eerbied voor dit zelf
dat mij in staat stelt
vormloos
het heelal te vormen.

Schitterend ben ik,
eerbied voor dit zelf
dat niets bezit en toch beschikt
over alle doen en denken.

In werkelijkheid bestaat in mij
geen kennis, kenbaars of een kenner;
misverstand
omtrent dit ongerepte zelf
brengt die drie schijnbaar tot leven.

Het tweegedeelde denken
vormt de kiem van alle lijden,
genezing schenkt het inzicht
dat geen voorwerp echt bestaat
en dat ik werkelijk eenheid ben:
puur gewaarzijn, diepe vrede.

Ik ben een en al gewaarzijn;
uit onwetendheid
waande ik me voorwaardelijk,
hiervan permanent doordrongen
leef ik nu absoluut.

Ik ben gebonden noch losbandig:
ontdaan van basis stopt de waan;
al lijkt zij nog zo echt in mij,
bestaansgrond heeft de wereld niet.

Ik weet nu zeker:
onwezenlijk zijn lijf en vorm;
het zelf is een en al gewaarzijn,
wie scheidt er dan nog wereldbeeld?

Ik ben het zelf,

puur bewustzijn is mijn aard;
lichaam, hemel, hel,
banden, vrijheid of verschrikking
alles waan -
wat gaat mij dit aan?

Nergens zie ik onderscheid,
zelfs de veelheid van personen
lijkt één grote kluwen,
waaraan kan ik me hechten?

Ik ben het lichaam niet
of zijn bezitter,
maar puur gewaarzijn,
gebonden ooit door levensdrang.

Ik ben onbegrensde oceaan:
waar de geesteswind opsteekt
ontstaan er vele werelden,
als golven in het water.

Gaat op het water van mijn wezen
de geesteswind weer liggen,
dan zinkt de universumboot
met al wat er gezag voert.

Schitterend,
hoe in dit onbegrensd geheel
aparte zelfgolven rijzen;
zij botsen, tuimelen en verdwijnen,

al naar wat elk beweegt.

3e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Jou is duidelijk dat het zelf
in oorsprong een is, onverwoestbaar;
nu jou die wijsheid is geschonken,
vanwaar nog streven naar bezit?

Verwarring omtrent eigen aard
schept illusoire visie
en bindt ons zo met voorwerp,
zoals onklarheid omtrent paarlemoer
waandrang schept naar zilver.

Wat zou je in ellende dolen
als je weet:
ikzelf ben dat
waarin als golven in de oceaan
hele universa verschijnen en verdwijnen?

Wanneer je hebt begrepen
dat jij niets dan bewustzijn bent,
stralend, onweerstaanbaar uitnodigend,
waarom dan trekt wellust nog
en bestendinging van lijfsbesef?

Vreemd dat de wijze die beseft
dat alle leven leeft in zelf
en zelf in alle leven,

nog koestert eigendomsbelang.

Vreemd dat wie zich vestigt
in waarheid van niet-twee
en alles zet op vrijheid,
ruimte geeft aan ondermijning
via hartstocht en vermaak.

Vreemd hoe als het lijf verzwakt
en levenseinde nadert,
zingenot nog boeien kan,
al hindert lust gemoedsrust.

Vreemd dat waar geen voorkeur heerst
voor wat dit of volgend leven biedt
en tijd moet onderdoen voor duur
en alles leidt naar volheid,
nog angst heerst voor persoonsverlies
bij aanzet van ontwaken.

De wijze, innerlijk sereen,
beleeft het onvoorwaardelijke zelf;
onthaald of afgewezen
voelt hij voldoening noch venijn.

De meester ziet zijn eigen lichaam
als was het van een ander;
hulde of beschuldiging
breekt niet zijn zelfverblijf.

Wie inziet dat het universum
een en al verschijnsel is
en zo belang erbij verliest,
beeft niet voor naderend sterven.

Onvergelijkelijk,
wie van zelfkennis vervuld
zelfs niet om bevrijding geeft.

Standvastig, wetend
dat het waargenomene
in wezen niet bestaat,
is er welkom noch verwerping.

Overstegen elk uiterlijk en contrast
is de wijze wensloos,
voorkeur noch afkeer
voor al wat hem geschiedt.

4e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Is het ware zelf verworven
dan stroomt gemak door het levensspel;
waanwijzen is die houding vreemd,
zij gaan als lastdier door de wereld.

De ziener is niet ingenomen,
zelfs met vervoering niet,
al kwijnen Indra en de goden
vol verlangen naar die staat.

Wie in waarheid is gevestigd
wordt niet geroerd door deugd of ondeugd,
zoals de hemel zich niet bekommert
om hoe wolkendek het licht neemt.

De ruimbezielde waarheidskenner
die alles ondervonden heeft
als zijnde niets dan zelf
wordt nergens door gestuurd.

Van alle soorten schepselen,
van Brahma tot een grasspriet,
ziet alleen de wijze
- ja en nee verzaakt -
hoe alles een is.

Uitzonderlijk de grote ziel
die zichzelf verwerkelijk
als enkelvoudig ene
en schepper van persoonsvorm;
steeds doet hij wat bedoeld wordt
zonder enig spoortje vrees.

5e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Niets kleeft jou aan,
zo puur ben jij;
wat valt er te verzaken,
vereenzelvig je niet langer
met lijf en brein:
sta in het absolute.

Zoals druppels spatten in de oceaan
ontspringt in jou het universum;
beseft dat alles zelf is:
sta in het absolute.

Schept een zintuig levensteken
dan bestaat het feitelijk niet,
net zomin als touwslang:
sta in het absolute.

Onberoerd door pret en pijn,
hoop en wanhoop,
leven, dood:
sta in het absolute.

6e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Ik ben onbegrensde ruimte,
de vormenwereld is een vat:
dit inzicht heerst
en hoeft niet nog verworpen,
aanvaard of opgeheven.

Ik ben de grote oceaan
waar werelden als golven zijn:
dit inzicht heerst
en hoeft niet nog verworpen,
aanvaard of opgeheven.

Ik ben het paarlemoer,
de wereld lijkt haar zilverschijn:
dit inzicht heerst
en hoeft niet nog verworpen,
aanvaard of opgeheven.

Ik ben in alle wezens
en alle wezens zijn in mij:
dit inzicht heerst
en hoeft niet nog verworpen,
aanvaard of opgeheven.

7e HOOFDSTUK

Janaka sprak:

In mij, onmetelijke oceaan,
deint de wereldboot her en der
bewogen door de wereldbries;
mij roert dit niet.

Ik ben de grenzeloze zee;
laat werelddeining rijzen, dalen,
het voegt niets toe,
ontneemt mij niets.

In mij, onmetelijke oceaan,
spiegelt zich het universumbeeld;
kalm, zonder teken,
rust ik tijdloos.

Het eindeloze eeuwig pure zelf
is niet in de dingen
en niet één ding deelt erin;
vrij van hechten en verlangen
ben ik in waarheid thuis.

Zo leef ik,
absoluut bewust;
de wereld is begoocheling,
waar dient zich hier gedachte aan
van schikking of verzet?

8e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Gevang is
waar de geest begeert
of ergens over treurt
iets aanvaardt of
zich verheugt of ergert.

Bevrijding is
waar de geest begeert noch treurt,
niets aanvaardt of afwijst,
zich niet verheugt
noch ergernis ervaart.

Gevang is waar de geest
zinnenvoorwerp grijpt;
bevrijding is waar zoiets
zich niet aandient.

Ego maakt gevangen,
is ego weg dan bloeit bevrijding;
wie deze waarheid kent
laat niets meer toe
en wijst niets af.

9e HOOFDSTUK

Ahtavakra sprak:

Plichten nagekomen of verzaakt,
ja, al die tegenstrijdige processen:
waarmee eindigt dit, in wie?
Als je dit kunt inzien, belangeloos,
ontwikkel innerlijke vrijheid.

Broeder,
werkelijk zeldzaam is de zalige
die na onderzoek van mensgedrag
elke drang vereffent naar
bestaan, vreugde, leren zelfs.

De wijze vindt gemak in weten
dat elk uiterlijk verschijnsel
wezenlijk gebrekkig is,
tijdelijk, niet echt in feite,
van elk belang ontbloot.

Wie kent tijd of periode
dat tegenstelling zich niet voordeed?
De wijze laat zich niet in tweeën delen,
tevreden met wat komt
leeft hij steeds vervuld.

Strijdig blijken meningen
van zieners, wijzen, heiligen;

kennis helpt dus niet,
geeft dat niet direct gemoedsrust?

De ware geestesgids zonder voorkeur
heeft evenwichtig en doordrongen
inzicht in de werkelijkheid
en wordt niet meer geboren.

Zie in werking van materie
niets dan materie zelf;
zo kom je los van binding
en kunt verwijlen in ware aard.

Neem afstand van behoefteigheid
middels innerlijk onthechten,
laat verlangens varen,
dan verdwijnt de wereld;
voortaan kun je gaan en staan.

10e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Geef de oude vijand prijs:
behoefte aan plezier en welstand
- beide schadelijk in werking -
en ook belang bij goede daad
die beide andere rechtvaardigt.

Vrienden, eigendom, bezit en woning,
echtgenoot, geschenk en weldaad:
zie het als een droom of waan
van hoogstens een paar dagen.

Weet,
zolang gemis heerst
krijgt de wereld haar gezag;
sta onwrikbaar in onthecht-zijn,
ontkracht gemis, begroet vervulling.

Begeerte vormt de oude knechting,
lost die op, dan ben je vrij;
bezie onthecht de wereld
en verwerf de zegenstaat.

Jij bent één, zuiver bewustzijn,
de wereld leeft niet, werkt niet zelf;
zelfs onwetendheid is waan,
wat valt er veel te koesteren?

Tijdens talloze vorige levens
hechtte jij aan eigendom,
nageslacht, vrouw, lijf, plezier -
waar zijn die dingen nu?

Voorspoed, genot en goede werken:
laat het eindelijk voorbij zijn;
zij schenken geen gemoedsrust
in het schimmig wereldwoud.

Hoe vaak ben jij al niet geboren
om je moeizaam handelend te wijden
aan lichaam, spraak en denken -
en steeds weer aan het eind verdriet:
laat het vandaag nog eindigen.

11e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Wie eindelijk geleerd heeft
dat het in de aard der dingen ligt
te ontstaan, veranderen en verdwijnen,
vindt in onthechting rechtstreeks vrede
en verlossing van gemis.

Zeker wetend dat de schepping
voortkomt uit de ene bron
en anders niet,
hoeft men zich niet druk te maken:
wat valt er nog te koesteren?

Zeker wetend dat alle voorval
mettertijd vervulling vindt
of nog naijlt uit karma,
is men steeds voldaan;
de zintuigen gezuiverd
blijft wens of weerzin achterwege.

Zeker wetend dat vreugde, pijn,
ontstaan en sterven
voortbrengsels van karma zijn,
beseffen wij ons onvermogen
het begeerde te bepalen;
zo vind je rust ter plekke
en blijft zelfs handelend onbewogen.

Bezorgdheid brengt niets dan ellende;
wie hiervan goed doordrongen is
laat elk verlangen varen
en vindt in plaats ervan geluk.

"Ik ben het lichaam niet
noch zijn bezitter,
ik ben bewustzijn zelf":
wie deze wetenschap verwerft
staat in het absolute
en denkt niet meer wat
al dan niet te doen was.

"In alles leef Ik werkelijk,
van Brahma tot de kleinste spriet";
dit weten eindigt gezoek en maaksel,
schenkt echtheid en gemak,
verlost van hechting aan verdienste.

Besef je dat dit universum
- wonderlijk veelsoortig -
geen enkele bestaansgrond heeft
dan valt er niets te wensen;
puur bewustzijn vindt vervulling in zichzelf.

12e HOOFDSTUK

Janaka sprak:

Het eerst doorzag ik fysiek handelen,
daarna voorbarig praten,
dan het denken;
zo werd gemoedsrust mijn verblijf.

Elke hechting aan geluid
of ander zinnevoorwerp liet ik varen,
ook aan het zelf
dat immers onverklaarbaar is;
mijn geest nu onverstoord, niet afgeleid,
is gemoedsrust mijn verblijf.

Concentratie is vereist slechts
als ontzelveiging de geest lokt;
hiervan goed doordrongen
is gemoedsrust mijn verblijf.

Wijze heer,
ik ben niet bezig
met wat neigt naar voor of tegen,
niets maakt me blij of stelt teleur;
gemoedsrust is nu mijn verblijf.

Levensfasen al dan niet,
het is me om het even;
ook meditatie of verzaking roert me niet,

want gemoedsrust is mijn verblijf.

Een daad verrichten of nalaten
komen beide voort uit blindheid,
dit is mij volkomen helder;
zo is gemoedsrust mijn verblijf.

De poging te bedenken
wat buiten denkvermogen valt
schept slechts opnieuw gedachte;
zodra ik zulk bedenksel opgeef
is gemoedsrust mijn verblijf.

Gezegend
wie in deze rust zich vestigt,
die mens leeft zijn ware aard.

13e HOOFDSTUK

Janaka sprak:

Zelfs een haveloze monnik
heeft moeite de vrede te bereiken
van iemand die niets nodig heeft;
zonder optreden of vermijden
leef ik steeds vervuld.

De moeite die het lichaam kost
en ook het woord en denken
heb ik overschreden,
zo leef ik overal vervuld.

Beseffend dat het zelf niet handelt
doe ik
wat zich aandient
en leef vervuld.

Actief, passief,
dat geldt voor wie aan lichaam bindt;
daaraan niet gebonden
noch vervreemd ervan,
leef ik vervuld.

Goed noch kwaad bekruipt mij
in slaap, stilstand, beweging;
of ik nu ga of lig of sta,
ik leef vervuld.

Ook verlies of win ik niet
door afwezigheid of actie;
mij boeien schade noch succes,
daarom leef ik vervuld.

Voldoening blijkt in al zijn vormen
steeds even onbestendig;
sinds streven overschreden is
leef ik vervuld.

14e HOOFDSTUK

Janaka sprak:

Wie een lege geest bezit,
wie als terloops de dingen denkt,
wie wakker lijkt al rust hij diep,
zo iemand heeft gevolg ontcracht
van wereldlijk belevén.

Als begeerte is gesmolten,
waartoe nog rijkdom dan en vrienden,
geleerdheid, inzicht,
zinnenspel?

Nu ik het hoogste zelf heb leren kennen
als getuige en als heer,
ken ik geen hang naar vrijheid meer
noch angst voor knechting.

In de geestesstaat van iemand
die twijfel overstegen heeft
en uiterlijk onwetend lijkt,
delen slechts gelijkgezinden.

15e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Wie puur van hart is
vindt het hoogste levensdoel
in de richting die een leraar wijst,
hoe terloops ook aangeduid;
wie werelds oogmerk heeft
studeert en zoekt zijn leven lang
maar zal verlichting nergens vinden.

Doorzie je ieder zin-object
dan is dat jouw bevrijding,
boeit jou wat je waarneemt
dan weet je je geknecht;
dit is ware wijsheid -
doe nu wat jou goed dunkt.

Een werelds, ijverig, spraakzaam mens
wordt van inzicht in zijn wezen
vredig, stil en wijs;
geen wonder dat geneugtezoekers
in de wereld waarheid schuwen.

Jij bent je lichaam niet
je lichaam is niet je bezit,
zoals je ook niet handelt
en vruchten daarvan plukt;
jij bent bewustzijn zelf,

tijdloos getuige, vrij -
gelukzaligheid voor jou!

Voorkeur, afkeer,
alles kenmerk van de geest,
die geest behoort jou niet;
zonder aarzeling of sturing
ben jij louter bewust -
gelukzaligheid voor jou!

Wetend dat jouw zelf
het zelf is van alle wezens
en alle wezens in jou delen,
ben jij verlost van eigenwaan
en dunk van mijn en dijn -
gelukzaligheid voor jou!

Jij, bewustzijn,
waarin wereldgolven deinen,
vrijwaar jezelf van splitsingskoorts -
gelukzaligheid voor Jou!

Heb vertrouwen, dierbare,
en laat je niet misleiden;
jij bent vorst van het heelal,
jij bent het kennen zelf,
voorbij aan alle stoffelijks,
niets anders dan dit zelf.

Het lijf ontstaat, bestendigt en vergaat,

aan condities onderhevig;
er is geen reden dit te betreuren
voor een zelf dat komt noch gaat.

Het lichaam mag bestaan
tot aan het einde aller tijden
of ook vandaag al gaan,
dit vermeedert noch vermindert
jouw bewustzijn.

In jouw immense zelfzee
volgen - rijzend, dalend - universa
de golven van hun aandrang;
laat hen doemen of verdwijnen,
op jou heeft dit geen invloed.

Broeder,
jij bent een en al gewaarzijn,
de wereld verschilt in niets van jou;
wat baat aanvaarden dan, verwerpen?

Hoe kan geboorte zijn in jou
of handelen of ik-gevoel
als in bewustzijnsgrond
jij rust en ruimte hebt gevonden?

Al wat vorm vindt
geeft jou blijk,
zoals ketting, ring en armband
blijk geeft van zijn gouden aard.

Laat elk gevoel van scheiding varen
zoals "Ik ben dat" of "Dit hier niet",
ken alles als jouw eigen zelf,
behoefteloos vervuld.

De wereld is voortbrengsel
van onbegrip rond eigen aard;
in werkelijkheid ben jij alleen:
geen god, geen ego: niets dan jij.

Wie zeker weet
dat alles droom is
ontdekt belangenloos gewaarzijn;
zo iemand gaat in vrede.

In de oceaan der wereld
was en is en zal er zijn het ene,
zonder binding of bevrijding,
geheel en al vervuld
in de vrede van het volbrachte.

Breng geen onrust in je geest
met verwerven of verzaken,
wees zalig
in je ene zijn.

Ontwikkel zelfs geen verstillig,
laat niets zich klemmen in je geest;
jij bent vrij, gezegend zelf:

wat moet je nog met denken?

16e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Broeder,
diepgaande studie en gesprek
vestigt niet je zelf;
vergeet dat alles,
wees gelukkig.

Bedenk,
hoezeer je ook waarden mag
je werk of contemplatie,
jouw geest zal blijven hunkeren
naar dat wat alles overstijgt
en elke wens zal stillen.

Menselijk gezwoeg eist tol
maar helaas, men ziet het niet;
wie wijs is
vindt in onderricht verlossing.

Als het ogen opslaan en weer sluiten
de grootste kwelling voor je vormt
ben jij de ware nietsnutmeester,
heersend in verrukking.

Geeft jouw geest geen krimp
om "dit gedaan" en "dat nog niet",
dan is behoefte overschreden

aan verdienste, voorspoed, zingenot,
bevrijding zelfs.

Waar men zinnenwerk geringschat
heerst bandeloosheid,
waar men smacht naar zingenot
heerst binding;
trek niet aan of stoot niet af,
dan zijn gehechtheid of onthechting
beide even zinloos.

Zolang begeerte voortduurt
ontbreekt het juiste begrip;
woede en wens zijn het gevolg
en daarop staat de wereldboom geënt.

Handelen scheidt belang,
onwil wekt weerzin,
maar als een kind leeft ongedeeld
de meester.

Wie aan de wereld is gebonden
tracht door verzaking lijden te ontgaan,
maar de wijze, ongebonden,
lijdt ook aan de wereld niet.

Wie er ik-gevoel op na houdt
- al was het om verlossing -
en lijfsbesef bewaart
noemt men meester niet, noch leerling:

lijden is zijn deel.

Al leert Shiva jou, Vishnu of Brahma:
pas als de wereld heel zijn werking
en alle dunk zijn zin verliest,
zul je toeven in je zelf.

17e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Wie steeds vervulling kent,
zich niet hecht aan enig voorwerp
en van alleen-zijn kan genieten
bloeit in kennis en oefening.

Ken je waarheid
dan ontstaat er nergens lijden:
je vult het universum.

Wie in het zelf behagen scheidt
vindt in zingenot geen vertier;
een olifant negeert de nimatwijn
want hij verkiest sallakiblad.

Werkelijk zeldzaam is de wijze
die niet hunkert naar wat streefde
en niet mist wat nog ontbrak.

Velen zijn er in de wereld
die streven naar genoeg
of verlangen vrij te zijn,
maar zeldzaam is de ruimbezielde
die niet geeft om vreugde of vrijheid.

Slechts wie verlichting kent
voelt niets bijzonders

voor edelmoedigheid of voorspoed,
zingenot of vrijheid zelfs;
leven, dood,
het deert hem niet.

Het universum mag ontstaan, vergaan,
het maakt hem gretig noch gelaten;
gezegend leeft de wijze,
vredig in al wat komt.

Vervuld van deze kennis
innerlijk gevestigd en voldaan,
leeft hij zalig,
kijkend, horend, tastend, ruikend, proevend.

Gehechtheid, onthechting, om het even
nu de wereldzee verdampt is:
de blik verinnerlijkt,
de daad belangeloos,
de zinnen gelouterd.

Wie vrij is van beoordeling
slaapt niet, is niet wakker,
opent zijn ogen niet en sluit ze niet:
door alles dringt vervoering.

De vrije mens leeft gegrond
in ware aard;
hij is hartelijk,
zonder belang.

Kijkend, horend, tastend, ruikend, proevend,
ontvangend, sprekend, bewegend,
moeite en gemak voorbij,
is de grote mens waarachtig vrij.

De grote mens prijst of berispt geen ander,
verheugt zich niet en wordt niet kwaad,
heeft niets te schenken of ontvangen,
om objecten geeft hij niet.

Laat een vlamme geliefde
of de kille dood hem naderen,
de ruimbezielde blijft bedaard
in eigen aard gevestigd:
dit is ware vrijheid.

De meester onderkent sereen
in alles eenheid,
vandaar voor hem geen onderscheid
in vreugde of pijn, in man of vrouw,
in voorspoed of beproeving.

Wie zich niet kluistert in wereldwaan
- bron van ontstaan en vergaan -
kent geen troost
noch aandrang om te kwetsen;
hij leeft in schande niet, noch deemoed,
is verwonderd niet, noch in de war.

De vrije mens voelt geen afschuw
of affectie voor objecten;
met voorgoed verlichte geest
kijkt hij onbevangen
naar wat de zintuigen tonen.

De wijze mens is leeg van geest
en bekommert niet om inzicht
of gebrek eraan;
hij zetelt in het absolute,
goed en kwaad vereffend.

Verstoken van "Dit hoort bij mij"
of "Zo ben ik"
en wetend dat er niets bestaat,
vindt de waarheidskenner vrede
in gestild verlangen;
bij daden raakt hij niet betrokken,
al schijnt hij nóg zoveel te doen.

Nu zijn hart geopend is,
niet langer loom is of misleid,
ervaart een mens van zelfkennis
de woordloze staat.

18e HOOFDSTUK

Ashtavakra sprak:

Hulde aan wat van nature
zalig is, vredig, licht;
bereikt men deze staat
dan staakt als na een droom
de levensvormenwaan.

Wie voldoende middelen verwerft
kan uit divers genoeg kiezen,
maar op basis van oneigenheid
zal men nooit gelukkig zijn.

Als het hart verdord raakt
door koortsvuur van verplichting,
hoe kun je dan gelukkig zijn,
wie wil er niet de zegen van gemoedsrust?

Het universum is een geestesstaat,
leidt geen werkelijk bestaan:
wat werkelijk is leeft uit zichzelf
- bestaand of niet-bestaand,
het veroorzaakt geen tekort;
verwerkelijkte wezens leven
daarom doodloos.

Het zelf stelt geen voorwaarden,
verandert niet en kan niet falen,

het kent geen afstand
en valt niet te bereiken:
het werkt uit zichzelf.

In wie het zelf kent is waan verdreven
en straalt zuiver bewustzijnslicht;
als pijn verdwijnt
leeft men in gelukzaligheid.

De wijzen weten
dat alle niet-zelf
louter geesteswerking is -
lijkt hun gang niet als een kind?

Wat moet iemand
die weet hoe goddelijk het zelf is
en hoe bestaan en niet-bestaan
getekend wordt door beelden,
in deze vrijheid weten, zeggen, doen?

Elk idee van "Dit ben ik"
en "Dit ben ik niet"
strandt op inzicht:
zelf is zelf;
dit weten maakt de ene stil.

In gemoedsrust
is er afleiding noch concentratie,
toename noch tekort aan kennis;
er is geen vreugde en geen smart.

Hemelrijk of lijdensnood,
winst of verlies,
samenzijn of afzondering -
de ene is het om het even,
hij kent zijn onvoorwaardelijke aard.

Voor de ene die niet ingaat
op tweeslachtig redeneren
als "Dit is klaar", "Dit dient gedaan",
heeft ritueel geen waarde,
net als welzijn niet of zingenot
of oordeelsvorming.

De ene die bij leven al bevrijd is
roept geen plicht;
zijn hart is nergens aan gekluisterd,
zijn handelen beweegt niet.

De begeerteloze ene
vindt geen betekenis
in levensvorm of universum,
in meditatie en bevrijding.

Wie het universum nog ziet als werkelijk
probeert allicht eraan te twijfelen,
maar de zorgeloze meester
kijkt niet eens, al lijkt het zo.

Wie God heeft leren kennen

zegt "Ik ben God" in meditatie,
maar wat mediteert de wijze
die geen tweede ziet?

Uit vrees voor onmacht
bekwaamt men zich in discipline,
maar de verlichte wijze is aan het doel,
beheersing doet geen dienst hier.

De mens van geesteskennis
lijkt op ieder ander mens,
maar wezenlijk
ziet hij geen noodzaak stil te staan,
kent hij, zonder verlokkingen,
geen vervorming van zijn aard.

Zonder tekort
zoekt hij bestaan noch niet-bestaan,
wijs en tevreden als hij is;
al lijkt hij daden te verrichten,
in werkelijkheid komt niets tot stand.

Innigst geluk van eigen wezen
ervaart het open hart der wijze;
nergens te veel, nergens te weinig.

De geest der wijze heeft geen prikkels
die om aandacht vragen
of aanzet zijn tot oordeel of illusie;
rond zijn daden past geen kader,

hij wordt bewogen als een blad.

Wie welbewust de vormenwereld overschrijdt
leeft noch in vreugde, noch in smart;
een sereen hart
is het lichaam niet schatplichtig.

Schep je behagen in het zelf,
puur en vreedzaam,
waar is dan aandrang tot verzaken -
in niets is er gebrek.

De van nature lege geest
handelt diep vervuld;
het gangbaar eervolle of schandaal
is nooit besteed aan hem.

Wie gevolg geeft aan het inzicht
"Het lichaam doet dit, niet het zelf",
zo iemand handelt niet,
al wordt er handeling verricht.

De verwerkelijkte wijze
lijkt zonder doel of zin te handelen
en menigeen acht hem een dwaas;
al leeft hij in de wereld,
zijn hart is vol van vreugde.

De wijze mens die uitgeoordeeld
ware vrede heeft bereikt,

denkt niet, weet niet, hoort niet, ziet niet.

De vredige,
voorbij verstrooiing en bezinning,
werkt niet aan bevrijding meer
noch is hij waan-gebonden;
wetend dat, al neemt hij waar,
het universum wordt verbeeld,
leeft hij absoluut.

Wie er zelfzucht op na houdt
schept handeling zelfs in ruste,
maar de wijze, vrij van ik-waan,
verricht ook handelend geen wandaad.

De geest van de bevrijde mens
staat los van moeite of gemak;
hij kent geen drijfveer,
is in ruste, verlangenloos,
volkomen zeker van zichzelf.

De geest der wijze is ontspannen,
mediterend of actief;
daden, inzichten, zij gelden niet
als persoonlijke signalen.

Een onwetend iemand raakt verbijsterd
bij het horen van de waarheid;
zodra een wijs mens die verneemt
verinnerlijkt dit zijn bewustzijn

al lijkt hij uiterlijk nóg zo dwaas.

Zij die de waarheid niet gewaar zijn
doen aan concentratie en beheersing,
maar wijzen, tevreden met hun zelf,
ontgaat motief tot grijpen.

Onwetend zoekt men vergeefs vervulling
in afzondering of samenzijn,
terwijl de wijze alleen al bij ontdekking
van waarheid in geluk ontwaakt.

Al school je je in vaardigheden,
je herkent het zelf niet:
bewustzijn zelf,
zuiver, dierbaar en volmaakt,
van hoger orde dan het universum,
voorbij aan ieder teken.

Een onwetend iemand bevrijdt zich niet
met herhaalde concentratie,
maar gezegend is men als het weten
vrij maakt en voorgoed zich vestigt.

Onwetend komt men niet tot goddelijkheid
zolang men God nog wenst te kennen;
de wijze echter beleeft het goddelijke
zonder ook maar iets te wensen.

Niet gegrond in ware kennis

wenst men verward bevrijding
maar bestendigt slechts de waan;
wijzen echter kappen de ellendewortel
door de wereld niet te voeden.

Dwazen streven vaardig naar vrede
maar vermoeien zich vergeefs;
wijzen huldigen het besef
dat vrede in hun hart huist.

Waar is zelfkennis
voor wie op uiterlijkheden leunt;
de wijze negeert het vele
en ziet het onveranderlijke zelf.

De onwetende ijvert vergeefs
om beheersing van het denken,
maar de wijze, door het zelf bewogen,
hanteert het heel spontaan.

Sommigen bevestigen het zijnde,
anderen weer ontkennen het;
zeldzaam is de mens
die verschijnselen geen voeding geeft
en zo geniet in vrede.

Al kennen onnadenkenden het wezen
als ongesplitst en zonder weerga,
belichaming valt hun vreemd
want alles lijkt betrekkelijk;

zij lijden levenslang.

Het verstand van wie verlossing wil
is binnen voorwaarden actief,
maar het verstand van de bevrijde
is begeerteloos verzelfstandigd.

De tijgers der zinnelijkheden in het oog
zoeken ontzette zielen toevlucht
in een stiltegrot
om zich te wijden aan beheersing.

De leeuw van verlangenloosheid ziende
trekken de olifanten der zinnewerken
zich rustig terug
of kiezen hem te dienen.

Wie alle twijfel kwijt is
en opgegaan is in het zelf
zoekt niet naar middelen ter bevrijding;
kijkend, horend, tastend, ruikend, proevend,
leeft hij vervuld.

Als het horen van de waarheid
meteen de geest al zuivert
zodat vanzelf beheersing geldt,
doet moraal niet meer terzake.

Al wat gedaan dient
doet de wijze lichtjes,

als een kind,
zich van geen goed of kwaad bewust.

Onafhankelijkheid is de weg
naar vrede, vrijheid, vreugde;
innerlijke eigenheid
schenkt de mens zijn hoogste staat.

Alle werking van de geest
stilt zich in besef:
"Ik ben schepper noch bezitter."

De geest van een wijs mens
is belangeloos en ongedwongen,
en straalt in volle glorie,
maar de dwaas, vol van verlangen,
mist heimelijk gemoedsrust.

De wijzen met een vrij bewustzijn
dat voorbij beeld en functie gaat
vermaken zich soms in gezelschap,
dan weer betrekken zij een verre plek.

Behoeftte roert het hart niet van de wijze
als hij een hooggeprezen leraar ziet,
een god, een heilig oord,
vrouw, koning of een dierbare.

De ene blijft kalm en onverstoord
ook al veracht hem dienaar, kroost, vrouw,

kleinkind en verwanten.

Als hem iets welgevallig lijkt
voelt hij geen ingenomenheid,
als hem iets lijkt te kwellen
lijdt hij desondanks geen pijn;
gelijkgezinden slechts is deze staat bekend.

Plichtsgevoel is betrekkelijk,
de wereld biedt geen aanknopingspunt:
het zelf is feilloos richtsnoer.

De begoochelde is steevast woelig,
zelfs al hoeft hij niets te doen;
de verlichte evenwel kent steeds gemak,
ook tijdens wereldlijke werken.

De evenwichtige is vervuld
in zijn alledaags bestaan,
slapend, handelend, sprekend, etend.

Wie binnen het voorwaardelijke
via zelfoverwinning
geen gewoonte meer vertoont,
blijft rimpelloos als een onmetelijk meer,
flonkerend.

Zelfs het passieve, ingekeerde leven
der begoochelden kent actie,
maar een actief levende wijze

brengt geen handeling voort.

De begoochelde worstelt vaak
met zijn bezit,
maar wie lichaamsband verbroken heeft
is vrij van mijn en dijn.

De begoochelde vindt bestaansrecht
in denken of juist niet-denken,
maar de bezielde laat zich belichamen
door het onbekende.

De wijze is handelend als een kind,
schijnbaar opgaand maar zonder enig belang;
motiefloos valt hij niet samen
met wat hij momentaan doet.

Gezegend is de kenner van het zelf
die de geest heeft overschreden;
al gaat hij om met voorwaarden,
bepalend is dat niet.

De wijze leeft in tijdloze vrede,
als onbegrensde ruimte;
waar is de wereld,
waar verschijnt iets,
waar is verlossing en het pad?

Werkelijk, ongeëvenaard de wijze
die alle wensen overwon,

grenzeloze zaligheid is zijn bestaan;
vervoering is vanzelfsprekend
waar het onvoorwaardelijke werkt.

Om kort te gaan,
ruimbezielde waarheidsliefde
verlangt niet naar genot of vrijheid;
op elk moment en elke plek
ontstaat geen enkele aandrang.

Voor de grote wijze is het hele universum
- van intellect tot levensvorm -
enkel naam;
wat staat de zuiver vervolmaakte,
niet aan bestaan gehecht,
nog te doen?

De verlichte geest die in de wereld
niets dan beeldvorming ziet
en die vertrouwd is met het onbekende,
staat in een stroom van zalige vrede.

Als objectieve werkelijkheid niet bestaat
en jij geground bent in bewustzijn,
wat moet je dan met voorschrift,
terughoudendheid, onthechting?

Waar zijn gehechtheid en bevrijding,
vreugde en verdriet,
als men ongehinderd straalt

en nergens een conditie ziet?

Voordat verwerkelijking een feit is
kent men slechts begoocheling,
maar wijs geworden, zonder ik-gevoel,
leeft men in waardigheid onthecht.

Wat zegt kennis, universum,
gevoelens als "Ik ben het lichaam"
of "Dit lichaam is van mij"
voor de wijze die het zelf onsterfelijk weet
en aan geen lijden onderhevig?

Zodra de onverlichte zijn beheersing opgeeft
over geest en oefening
valt hij wens en waan ten prooi.

De dwaze mens houdt vast aan waan
zelfs na het horen van de waarheid;
doelbewust volgt hij gemoedsrust wel
maar zijn hart roept om genot.

Als bij opbloei van ontwaken
alle werkzaamheid vervalt
zijn woord en daad van doel ontdaan,
al is er zichtbaar handelen.

Voor de waarheidsdienaar,
onbevreesd, onwankelbaar,
is er geen duisternis, geen licht,

is er geen afstand,
is er niets van welke aard dan ook.

Wat is onbevreesdheid,
onderscheid of vastberadenheid
voor de ene
die van nature onbeschrijflijk is,
onpersoonlijk immers?

Voor de ene
is er geen hemel en geen hel
en zelfs geen verlossing in dit leven;
niets bestaat er in het wijsheidshart.

De wijze verlangt niet om te slagen
en betreurt ook falen niet;
waarlijk, in zijn duurzaam stille geest
heerst onbegrensde vreugde.

De mens die geen behoeften kent
prijst verdraagzamen niet
maar maant ook niet de boosaardigen;
vredig in gemak of moeite,
hoeft er niets te gebeuren.

De wijzen bezien geboorte en dood
niet met gevoel van afschuw
noch wensen zij het licht te zien;
vrij van vreugde en verdriet
zijn zij dood noch levend.

Stralend leeft de wijze
die vrij van verwachting
zich niet bindt aan kind, vrouw, ander,
en om zijn lijf geen zorgen kent.

Tevredenheid kenmerkt de wijze
in al wat op zijn weg komt;
naar believen zwerft hij rond
en rust waar schemer valt.

De ruimbezielde,
vredig in de kern gedragen,
is zich van wording niet bewust;
leven of sterven van het lijf
wekt nergens onrust.

Gezegend is de ene
zonder binding of bezit;
hij geniet bewegingsvrijheid,
meet zich niet aan tegenstelling
en vereffent alle twijfel.

Schitterend wie ontdaan is van bezitzucht,
wie goud, klei, steen al eender zijn,
wie niet vatbaar is voor vuur of kilte
en wiens harteknoppen zijn ontward.

Weergaloos is de bevrijde mens
wiens hart vrij is van verlangen,

volkomen ongebonden,
voorgoed vervuld.

Enkel een wijs mens,
niet aan begeerte onderhevig,
kent - maar kent niet,
ziet - maar ziet niet,
spreekt - maar spreekt niet.

Vorst of vagebond:
wie geen genotsverlangen kent,
zich niet scheidt in goed of kwaad,
vermag het allerhoogste.

Wat is toestemming, verbod,
en wat is toetsing van de waarheid
voor de ene die het levensdoel vervult,
eenvoud en gerechtigheid belichaamt?

Hoe kan men recht doen aan het innerlijk
van iemand die begeerteloos is,
die vrij van lijden
vredig ademt in het ruime zelf?

Vervuld in elke situatie is de ene
die slapend niet slaapt,
dromend niet droomt,
wakend niet wakker is.

De mens van kennis

is vrij van denken - al denkt hij,
vrij van zintuig - al beleeft hij,
vrij van inzicht - al beseft hij,
vrij van ik-gevoel - al is hij.

Hij is niet gelukkig, niet ongelukkig;
hij is niet gehecht, niet onthecht;
hij is niet bevrijd, niet beperkt;
hij is niet dit en ook niet dat.

Zelfs in bekoring raakt hij niet bekoord,
zelfs in meditatie niet meditatief,
zelfs in lusteloosheid niet lusteloos,
zelfs in geleerdheid niet geleerd.

De verwerkelijkte vrije mens,
definitief gevestigd,
zonder idee van plicht of actie,
is verlangenloos;
hij oordeelt niet om wel of niet gedaan.

Wordt hij geprezen
dan stemt hem dat niet heuglijk,
wordt hij gehekeld
dan stemt hem dat niet boos;
Levend is er geen gehechtheid,
stervend is er geen verzet.

De vredige van hart mijdt drukte niet
en zoekt ook niet de afzondering;

in elke staat en overal
blijft hij zichzelf.

19e HOOFDSTUK

Janaka sprak:

Tot in de verste hoeken van mijn hart
is dankzij waarheidsliefde
elk zweempje oordeel uitgewist.

Toevend in de grote gloed:
waar zijn plezier, welstand, goede daad,
waar onderscheid, deling, verband?

Toevend in de grote gloed:
waar zijn verleden, heden, toekomst,
waar ruimte of oneindigheid?

Toevend in de grote gloed:
waar zijn zelf of niet-zelf,
waar goed of kwaad,
hoop of zorg?

Toevend in de grote gloed:
waar is waken,
waar het dromen,
waar de diepe slaap,
waar het zalig bewustzijn dan;
en waar kan angst zijn hier?

Toevend in de grote gloed:
waar is afstand of nabijheid,

waar innerlijk, waar uiterlijk,
waar grofheid of verfijning?

Toevend in de grote gloed:
waar is dood of leven,
waar echtheid of betrekkelijk,
waar belemmering, waar verlossing?

Toevend in de grote gloed:
wat valt er nog te verklaren
over levensdoel, oefening, wijsheid?

20e HOOFDSTUK

In mijn volmaakte wezen
zijn er geen elementen, geen lichaam,
geen waarneming, geen gedachte,
geen leegte of wanhoop.

Wat is verlangenloosheid of tevredenheid,
wat is onderricht of zelfkennis,
wat de geest en zijn verschijnselen
voor mij, die geen onderscheid kent?

Wat is kennis, wat onwetendheid,
wat egoïsme, "ik", "dit", "mijn",
wat is gebondenheid of vrijheid
voor mij, de naamloze?

Wat is huidig karma,
wat bevrijding in dit leven
of bevrijding middels sterven
voor mij, de ondeelbare?

Wat is schepper of beheerder,
wat is rijzend of verdwijnend denken,
wat is het zien van werkelijkheid
voor mij, de onpersoonlijke?

Wat is wereldlijkheid of verlossing,
wat bezinning of betekenisgeving,
wat een slaafse of bevrijde ziel

voor mij, die geen tegenstelling kent?

Wat is bewijs of afzien van de wereld,
wat is doel en wat is middel,
wat is zoeker of ontwaakte
voor mij, die leeft in eenheidswerking?

Wat is kenner, wat is kennis,
wat methode of object,
wat is iets en waar is niets
voor mij, de eeuwig pure?

Wat wanorde of concentratie,
wat lusteloosheid en verleiding,
wat is vreugde of verdriet
voor mij, die geen daden stelt?

Wat is het voorwaardelijke,
wat het transcendente,
wat geluk of tegenspoed
voor mij, die niet bedacht is?

Wat is begoocheling of wording,
wat hechten of verzaken,
menselijk of goddelijk
voor mij, die vormloos is?

Wat is het pad van werkzaamheid
en wat de onthoudingsweg,
wat is gevang of vrijlating

voor mij, die één en onveranderlijk
eeuwig uitdrukking is van zelf.

Wat is onderricht of lering
voor mij, die leraar is noch leerling,
die voltooid is, onbelemmerd,
oorzaakloos goed?

Aanwezigheid, afwezigheid,
eenvoudig of complex,
het huist hier niet -
wat valt er nog te zeggen:
niets breng ik voort.

NAWOORD VERTALER

Als basis voor deze vertaling hebben gediend:

Ashtavakra Gita

Translated by Hari Prasad Shastri

Shanti Sadan, London 1949; reprinted 1972

Daarnaast zijn geraadpleegd:

Ashtavakra Samhita

Ankh-Hermes, Deventer 1964; derde druk 1979

(vertaling door dra. C. Keus van Swami Nityaswarupananda's
engelstalige versie uit 1940)

Thomas Byrom

The Heart of Awareness; A translation of the Ashtavakra Gita

Shambhala, Boston 1990

Alexandra David-Neel

Astavakra Gita; Discours sur le Vedanta Advaita

Adyar, Paris 1951

Swami Nityaswarupananda

Ashtavakra Samhita

Advaita Ashrama, Calcutta 1969 (3e druk)